6.5.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto
Asia: HE 68/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 toiseksi lisätalousarvioksi
Viite: Lausuntopyyntö 5.5.2021

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET TUNTIPERUSTEISTA VALTIONOSUUTTA SAAVAN TAITEEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAAN JA TALOUTEEN

Jo yli vuoden kestäneellä koronapandemialla on ollut merkittävät vaikutukset taiteen perusopetuksen toimintaan. Oppilaitokset ovat turvanneet ja edistäneet lasten ja nuorten hyvinvointia vaikeina aikoina tarjoamalla koko pandemian ajan laadukasta ja monipuolista opetusta kulloinkin voimassa olevien rajoitusten mukaan.

Taiteen perusopetuksen oppilaitokset ovat noudattaneet erittäin huolellisesti voimassa olevia rajoituksia, sekä hygienia- ja turvallisuusohjeita. Opetusta on annettu lähi-, etä- ja hybridiopetuksena, toimittu entistäkin pienemmissä ryhmissä, järjestelty liikkumista siten, että kontaktien määrä on minimissään, opetettu ulkotiloissa ja siten pyritty minimoimaan tartuntariskit sekä tehostettu siivousta ja pintojen desinfiointia sekä käsihygieniaa.

Lisätalousarviossa esitetty tuki muille kuin tuntiperusteista valtionosuutta saaville taiteen perusopetuksen oppilaitoksille on erittäin tärkeä ja turvaa toiminnan jatkuvuutta näissä oppilaitoksissa. Koronakriisi on kuitenkin vaikuttanut myös tuntiperusteista valtionosuutta saaviin taiteen perusopetuksen oppilaitoksiin taloutta heikentävästi. Oppilasmäärät ovat pienentyneet ja perheiden taloudelliset haasteet luovat lisääntynyttä tarvetta maksuhuojennuksille. Osassa oppilaitoksia merkittävä osa tuloista koostuu varainhankinnasta, kuten esitysten, konserttien ja näytösten lipputuloista sekä kerhojen, kurssien ja työpajatoiminnan tuloista. Erilaisista kokoontumis- ja muista rajoituksista johtuen näitä ei ole voitu järjestää ja tämä tärkeä osa rahoituksesta on jäänyt saamatta. Myös kustannukset ovat kasvaneet. Kuluja ovat lisänneet ovat mm. lisäpalkka- ja tilakulut, joita syntyy mm. oppilaiden jakamisesta entistä pienempiin ryhmiin, lisääntyneet siivouskulut ja hygieniatarpeiston hankinta, etäopetuksen vaatima laite-, ohjelmisto- ja lisenssihankinnat, työterveyskulujen kasvu ja opettajien muun työn tuntien lisääntyminen.

Päätöksenteossa on tärkeää huomioida se, että tuntiperusteista valtionosuutta saava taiteen perusopetuksen toimijakenttä on rahoituspohjaltaan ja taustaorganisaatioiltaan hyvin moninainen. Taiteen perusopetuksen oppilaitosten ylläpitäjinä on niin yleishyödyllisiä yhdistyksiä, voittoa tuottamattomia yrityksiä, kuin kuntiakin. Yksityisten oppilaitosten kunnilta saama tuki vaihtelee merkittävästi kunnittain ja alueittain. Osalla oppilaitoksista julkinen rahoitus kattaa huomattavan osan toiminnan kuluista, osalla puolestaan valtionosuutta saadaan vain osalle taiteen perusopetusta. Näissä oppilaitoksissa oma varainhankinta muodostaa merkittävän osan tuloja. Tuntiperusteista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen oppilaitosten kyvyt ja mahdollisuudet vastata koronapandemian tuomiin taloudellisiin haasteisiin ovat siis hyvin erilaiset näistä syistä johtuen.

Jotta lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen jatkuminen mahdollistuisi exit-suunnitelman mukaisesti, olisi tärkeää turvata myös tuntiperusteista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen oppilaitosten

taloudelliset resurssit. Koronaviruksesta aiheutuvia tappioita kattava valtionavustus turvaisi taiteen perusopetuksen jatkuvuutta ja takaisi oppilaitosten toimintakykyisyyden myös ensi lukuvuonna. Oppilaitokset haluavat omalla taidekasvatuksellaan ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä ja olla mukana luomassa heille positiivista tulevaisuudennäkymää pandemian jälkeen.

Ulla Särkinen
rehtori, Taidekoulu Estradi